

Politik och kommunikation

Synpunkter på utformningen av stoppregel i elcertifikatssystemet

Energiföretagen Sverige önskar framföra följande synpunkter på utformningen av stoppregel i elcertifikatssystemet till Energimyndighetens pågående utredning inför kontrollstation 2019 i elcertifikatssystemet.

Sammanfattning

Som förstahandsalternativ förordar vi en volymbaserad stoppregel där Energimyndigheten före slutgiltigt investeringsbeslut fattas ger juridiskt bindande förhandsbesked om en anläggning kommer att tilldelas elcertifikat eller ej.

Om volymstoppregel med förhandsbesked anses vara olämpligt förordar vi en volymbaserad stoppregel utan förhandsbesked.

Om en framtida stoppregel medför att det finns en tidsperiod då det finns kvotpliktig elanvändning samtidigt som det inte finns tilldelning av elcertifikat föreslår vi att kvoterna för denna tidsperiod fördelas ut på de år då det finns tilldelning av elcertifikat.

En stoppregel bör i möjligaste mån koordineras med Norges stoppregel eftersom vi anser att det är av största vikt att elcertifikatssystemet befinner sig i någorlunda balans efter att stoppregeln har trätt i kraft.

Vi anser att det behövs en stabiliseringsmekanism för elcertifikatmarknaden efter införande av en stoppregel och det bör skyndsamt tillsättas en utredning om hur en sådan mekanism ska utformas.

Detaljerade synpunkter på utformning av stoppregel i elcertifikatssystemet

Komplettering av kriteriet om måluppfyllelse

Vi ställer oss bakom de fem kriterier som Energimyndigheten har presenterat som utgångspunkter för utformningen av stoppregeln. Som komplettering till det första kriteriet om måluppfyllelse anser vi att det är av största vikt att elcertifikatssystemet befinner sig i någorlunda balans efter att stoppregeln har trätt i kraft. Det innebär att a) och b) enligt nedan ska vara lika stora:

- a. den prognostiserade normalårsproduktionen av elcertifikat för anläggningarnas återstående tid med tilldelning
- b. elcertifikat motsvarande återstående delen 46,4 TWh-målet.

Utmaningar att ta hänsyn till vid utformningen av stoppregeln

- Målet ska uppnås (eventuellt med marginal) inom ramen för elcertifikatssystemet.
- Utbyggnaden av förnybar elproduktion har gått snabbare än alla prognoser förutsade och den har accelererat.
- Norges stoppregel som är datumsatt kommer med största sannolikhet inte kunna tidigareläggas (kanske inte heller senareläggas).
- Det saknas behov av en ambitionshöjning i elcertifikatssystemet utifrån den rådande situationen där aktörer projekterar vindkraft trots stor osäkerhet om de kommer att få tilldelning av elcertifikat eller ej. Detta även med det uttalade syftet att kunna få en stoppregel i Sverige att sammanfalla med eller infalla efter stoppregeln i Norge.
- Det är mycket svårt att prognostisera kommande förnybar elproduktion. Exempelvis var det ingen som för ett år sedan kalkylerade att 18 TWh-målet skulle vara uppnått redan under 2018/2019 investeringsbesluts-mässigt. Inte heller att elcertifikatspriserna på kort sikt skulle öka så pass mycket som de gjort sista året på grund av framför allt väderförhållandena.
- En svensk stoppregel som inträffar före Norges får svårt att ge balans i det stängda systemet eftersom utbyggnaden i Norge är svår att prognostisera.
- Risk för "rusning" av potentiell elcertifikatsberättigad produktion (nästan) oavsett utformning av stoppregel. Olika kraftslag har olika möjligheter att snabbt reagera på när ett stopp närmar sig där t.ex. vatten- och biokraft vanligen har längre ledtider än vind- och solkraft.
- Det finns en risk att regelverk för förhandsbesked kan bli komplicerat om det ska bli rättssäkert och riskerar även att bli praktiskt svårt att hantera.
- Alla utformningar av stoppregel kommer att ge ett visst under- eller överskott av elcertifikat. Det kan också finnas drivkrafter kopplat till volymbaserat stopp att överskatta den uppskattade normalårsproduktionen.
- En stoppregel kommer troligen kräva någon form av stabiliseringsmekanism av elcertifikatmarknaden efter att stoppregeln har trätt i kraft eftersom priset riskerar att bli väldigt högt eller lågt.

Energiföretagens slutsats rörande val av utformning på stoppregel

En volymbaserad stoppregel har störst sannolikhet att ge balans i det stängda systemet, ger goda chanser till måluppfyllelse och ökar chanserna för att ett skäligt pris sätts på elcertifikaten vilket är i linje med syftet med elcertifikatssystemet. Utmaningen med en volymbaserad stoppregel är framförallt förutsägbarheten för nya anläggningar och träffsäkerheten rörande balans i elcertifikatssystemet under förutsättning att stoppet inträffar före Norges tidsstopp. En stoppregel bör därför i möjligaste mån koordineras med Norges stoppregel.

En konsekvens av en volymbaserad stoppregel är att det kommer att finnas projekt där investeringsbeslut är tagna som inte får tilldelning av elcertifikat.

Om utmaningarna med förhandsbesked kan lösas förordar Energiföretagen en volymbaserad stoppregel där Energimyndigheten efter väl valda kriterier ger juridiskt bindande förhandsbesked om en anläggning kommer att tilldelas elcertifikat eller ej.

Viktiga kriterier för ett förhandsbesked är att det ska vara rättssäkert och på lika villkor för alla. Stoppregeln bör utformas så att den ger balans i det stängda systemet.

Om volymstoppregel med förhandsbesked anses vara olämpligt förordar vi en volymbaserad stoppregel. Så god transparens som möjligt bör ges för att marknaden ska ha rimlig möjlighet att prognostisera om sin egen anläggning kommer att driftsättas före eller efter stoppregeln har trätt i kraft. Vidare bör stoppregeln utformas så att den ger balans i det stängda systemet.

Kort resonemang kring prisstabiliseringsmekanism

Eftersom efterfrågan på elcertifikat är bestämd och utbudet efter att en stoppregel har trätt i kraft är begränsat (begränsat avseende produktion från befintliga anläggningar, nya anläggningar kommer ju inte in i systemet) och väderberoende kan både över- och underskottssituationer uppstå. Vidare kan en framtida stoppregel medföra att det finns en tidsperiod då det finns kvotpliktig elanvändning samtidigt som det inte finns tilldelning av elcertifikat under samma period.

Energiföretagen Sverige föreslår därför att:

1. Om en framtida stoppregel medför att det finns en tidsperiod då det finns kvotpliktig elanvändning samtidigt som det inte finns tilldelning av elcertifikat föreslår vi att kvoterna för denna tidsperiod fördelas ut på de år då det finns tilldelning av elcertifikat.
2. Det behövs en stabiliseringsmekanism för elcertifikatmarknaden efter införande av en stoppregel och det bör skyndsamt tillsättas en utredning om hur en sådan mekanism ska utformas. Ett exempel på en stabiliseringsmekanism kan vara pristak och prisgolv på elcertifikaten. Syftet är dels att skydda kunderna från extremt höga elcertifikatspriser och för att säkra att det utgår "skälig" ersättning till elproducenterna. Ska elcertifikatsystemet ha ett syfte måste det också kunna sättas ett marknadspris även efter att en stoppregel trätt ikraft fram tills den sista anläggningen fasats ut ur systemet.

Anja Alemdar
Enhetschef Politik och kommunikation

Per Holm
Ansvarig klimatpolitik